



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Novosada a soudkyň JUDr. Veroniky Křest'anové, Dr., a Mgr. Karolíny Šorbanové ve věci

žalobkyně: **Alžběta V.**, narozená dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupená advokátem Mgr. Emanuelem Fuchsem
sídlem Polská 1716/54, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **Ing. Václav V.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátkou Mgr. Lenkou Jandíkovou
sídlem Pod Spravedlností 1601, 156 00 Praha 5

o určení práva k nemovité věci

k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 13. ledna 2021, č. j. 42 C 407/2017-431,

takto:

- I. Změna žaloby učiněná podáním žalobkyně ze dne 25. března 2021 se připouští.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku III ve znění připuštěné změny žaloby a ve výroku IV **potvrzuje**.
- III. Žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částku ve výši 6 800 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalovaného Mgr. Lenky Jandíkové, advokátky.

Shodu s prvopisem potvrzuje Martina Hájková

Odůvodnění:

1. **Žalobkyně** se podanou žalobou (po připuštění její změny soudem prvního stupně) domáhala určení, že je spoluvlastnicí nemovitostí zapsaných na listu vlastnictví č. xxx v katastrálním území xxx, obec Praha, a to konkrétně id. podílu 1/2 na pozemcích parc. č. xxx a parc. č. xxx a id. podílu 3/8 na pozemku parc. č. xxx a budově č. p. xxx (předmětné pozemky a budova dále jen jako „Nemovitosti“). Žalobkyně je matkou žalovaného a společně se svým manželem a otcem žalovaného, panem Václavem V., narozeným xxx, darovali (na základě darovací smlouvy uzavřené dne 8. prosince 2010) žalovanému Nemovitosti. Po nabytí Nemovitostí se však žalovaný začal chovat vůči žalobkyni způsobem zjevně odporujícím dobrým mravům (chování se zhoršilo zejména po úmrtí manžela žalobkyně, k němuž došlo dne xxx) a jeho jednání naplnilo znaky hrubého nevděku ve smyslu § 2072 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). Žalobkyně proto 4. října 2017 vyzvala žalovaného k vrácení daru. Žalovaný žalobkyni dar nevrátil a žalobkyně mu nevděčné jednání neprominula. Požadované podíly na Podíly stanovila dle toho, jaké podíly by nabyla v rámci dědického řízení po svém manželovi.
2. **Žalovaný** s žalobou nesouhlasí a navrhuje její zamítnutí. Je přesvědčen, že nejsou splněny zákonné podmínky pro odvolání daru. Ohledně většiny jednání, které žalobkyně uváděla jako výraz nevděku, není zachována roční lhůta dle § 2075 odst. 1 o. z. Lhůta je zachována pouze u návštěvy domova s pečovatelskou službou v xxx, kde se ovšem nejedná o výraz nevděku, neboť návštěva byla dopředu domluvena se souhlasem žalobkyně. Žalovaný nikdy žalobkyni nenutil k opuštění Nemovitostí a nedopustil se ani žádného jiného nevděčného jednání vůči žalobkyni.
3. Soud prvního stupně rozsudkem ze dne 22. května 2019, č. j. 42 C 407/2017-304, zamítl žalobu v plném rozsahu (výrok I) a žalovanému nepřiznal náhradu nákladů řízení (výrok II).
4. K odvolání žalobkyně Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem ze dne 10. září 2019, č. j. 22 Co 150/2019-361, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I) a uložil žalobkyni nahradit žalovanému náklady odvolacího řízení (výrok II).
5. Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně rozsudkem ze dne 16. července 2020, č. j. 33 Cdo 453/2020-389, zrušil uvedené rozsudky. Dovolací soud v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že odvolací soud (stejně jako soud prvního stupně) nesprávně posuzoval věc podle ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., tj. občanského zákoníku účinného od 1. ledna 2014. Byla-li však darovací smlouva uzavřena před datem 1. ledna 2014, je nutné nárok na vrácení daru vždy poměřovat zákonem č. 40/1964 Sb., občanským zákoníkem, ve znění účinném do 31. prosince 2013 (dále jen „obč. zák.“), i když k chování obdarovaného porušujícím dobré mravy, pro které dárce žádá vrácení daru, došlo až po 1. lednu 2014. Dále uvedl, že zánik společného jmění manželů (dárců) před účinností výzvy k vrácení daru musí mít odraz ve formulaci žalobního petitu, jímž se pozůstalý manžel domáhá vrácení daru.
6. **Soud prvního stupně** rozsudkem označeným v záhlaví připustil změnu žaloby došlou soudu dne 13. ledna 2021 (výrok I); rozhodl, že řízení se nepřerušuje (výrok II); zamítl žalobu v plném rozsahu (výrok III) a nepřiznal žalovanému náhradu nákladů řízení (výrok IV).
7. Takto rozhodl soud prvního stupně na základě skutkových zjištění a právní argumentace, které jsou uvedeny v písemném odůvodnění napadeného rozsudku a které není třeba v zájmu stručnosti opakovat.
8. **Žalobkyně** napadla rozsudek soudu prvního stupně včasným a přípustným **odvoláním**. Namítá, že soud prvního stupně nepřihlédl k žalobkyni tvrzeným skutečnostem a jí označeným důkazům dokumentujícím pokračování jednání žalovaného směřujícího ke znemožnění výkonu práva odpovídajícího služebnosti zřízené k Nemovitostem ve prospěch žalobkyně. Předmětné skutečnosti a důkazy prokazují též motivaci žalovaného k uvolnění Nemovitostí za účelem poskytnutí prostor jeho tchýni, paní R. Žalobkyně poukazuje na skutečnost, že žalovaný umožňuje (a to i po podání žaloby) užívání předmětných prostor třetí osobě bez souhlasu žalobkyně, což

svědčí o trvání jeho jednání, které lze označit za hrubé porušení dobrých mravů ve smyslu § 630 obč. zák. Soud prvního stupně dále pochybil v hodnocení provedených důkazů, a to konkrétně výslechu paní J. a pana K., listiny předložené žalovaným žalobkyni po návštěvě domova s pečovatelskou službou, lékařské zprávy a výslechu ošetřující lékařky žalobkyně - MUDr. B. Soud prvního stupně věc také nesprávně posoudil po právní stránce. Zejména zcela pomínl, že i opakované či trvalejší jednání žalovaného, byť nižší intenzity, může představovat hrubé porušení dobrých mravů, jak plyne z ustálené judikatury vrcholných soudů. Soud prvního stupně dále nezohlednil, že žalobkyně a žalovaný sjednali v darovací smlouvě další povinnosti na straně žalovaného, jejichž neplnění výslovně představuje důvod pro vrácení daru. Ze všech uvedených důvodů žalobkyně navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

9. Žalobkyně současně v podání ze dne 25. března 2021 učinila změnu žaloby, když nově navrhuje, aby soud určil, že Nemovitosti jsou předmětem společného jmění manželů žalobkyně a Václava V., nar. xxx, naposledy bytem xxx, xxx, zemřelého dne xxx.
10. **Žalovaný** se ve **vyjádření k odvolání** ztotožnil s napadeným rozsudkem a navrhl jeho potvrzení. Předně namítl, že odvolání bylo podáno opožděně, neboť blanketní odvolání neobsahuje zákonné náležitosti a jeho doplnění bylo ze strany žalobkyně učiněno až po uplynutí odvolací lhůty. Žalovaný se dále domnívá, že není možné připustit změnu žalobního petitu, neboť ta je výsledkem hmotněprávního poučení obsaženého v odůvodnění napadeného rozsudku, a tedy poučení v rozporu s § 5 o. s. ř. Nadto ve sporu absentuje aktivní/pasivní legitimace, jelikož účastníkem řízení není dcera žalobkyně jako jedna z pozůstalých po zemřelém manželovi žalobkyně. Bez ohledu na formulaci petitu pak nelze žalobě vyhovět, neboť se žalovaný nedopustil hrubého porušení dobrých mravů ve smyslu § 630 obč. zák., a nedošlo tedy k naplnění zákonného předpokladu pro vrácení daru. Žalovaný je přesvědčen, že soud prvního stupně náležitě zhodnotil provedené důkazy a přihlédl ke všemu, co v řízení vyšlo najevo. Správné a náležitě odůvodněné jsou i právní závěry, ke kterým soud prvního stupně dospěl. Námitky žalobkyně tedy nejsou ani v tomto ohledu namístě.
11. Odvolací soud se nejprve zabýval změnou žaloby učiněnou žalobkyní v rámci podaného odvolání. Navrhovanou změnu připustil podle § 95 odst. 1 o. s. ř. tak, jak je uvedeno ve výroku I tohoto rozsudku, neboť neshledal zákonné důvody bránící takovému postupu. Nejde o uplatnění nového nároku dle ust. § 216 odst. 2 o. s. ř. ve smyslu relevantní judikatury.
12. **Odvolací soud** dále přezkoumal z podnětu podaného odvolání rozsudek soudu prvního stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a a § 214 odst. 1 o. s. ř.), a neshledal odvolání důvodným.
13. Odvolací soud v první řadě uzavřel, že s ohledem na okruh účastníků řízení není dána aktivní legitimace žalobkyně ve sporu, respektive že za daného okruhu účastníků tohoto řízení není možno žalobě (ani po připuštění její změny odvolacím soudem) vyhovět. V projednávaném případě jde o situaci, kdy žalobkyně fakticky tvrdí, že Nemovitosti mají být předmětem řízení o pozůstalosti po jejím zemřelém manželovi (neboť účinně požádala o vrácení daru a neboť z toho důvodu se obnovily k Nemovitostem poměry, jaké tu byly před jejich darováním žalovanému), a kdy naopak žalovaný tvrdí, že Nemovitosti nemají být předmětem řízení o pozůstalosti po manželu žalobkyně a zároveň otci žalovaného (neboť žádost žalobkyně o vrácení daru není důvodná, a proto je žalovaný stále výlučným vlastníkem Nemovitostí). Podle práva jde o situaci předvídanou ust. § 172 odst. 2 věta druhá z. ř. s. (kterého se užije s ohledem na datum úmrtí manžela žalobkyně a otce žalovaného), dle něhož *neshodnou – li se dědici na rozhodných skutečnostech o tom, co vše patří do aktiv pozůstalosti, ke spornému majetku se v řízení a při projednání pozůstalosti nepřiblíží.* Pak se použije ust. § 189 odst. 1 z. ř. s., podle kterého *se mohou účastníci domáhat svých práv žalobou.* Tedy v projednávané věci bylo na žalobkyni (na základě jejích tvrzení o zákonných důvodech pro vrácení daru) domáhat se žalobou u soudu (ve sporném řízení) svých tvrzených práv, tedy že je spoluvlastnicí Nemovitostí a

v jakém rozsahu a kdo další vedle ní Nemovitosti spoluvlastní a v jakém rozsahu. Smysl zákonné úpravy nyní zmíněných ustanovení řízení o pozůstalosti tkví v tom, že o právech a povinnostech ke sporným předmětům dědictví dle ust. § 172 odst. 2 věta druhá z. ř. s. rozhoduje (oproti předešlé úpravě obsažené v občanském soudním řádu) již v celém rozsahu včetně jejich konečného rozdělení mezi dědice soud ve sporném řízení na základě žaloby podle ust. § 189 odst. 1 z. ř. s. Nezbytným a samozřejmým předpokladem pro úspěšné uplatnění práva žalobou podle ust. § 189 odst. 1 z. ř. s. ovšem je, že se sporného řízení budou účastnit všichni dědici (účastníci řízení o pozůstalosti), neboť právě mezi ně soud ve sporném řízení předmětný sporný majetek rozdělí (pokud shledá, že majetek skutečně do aktiv pozůstalosti patří).

14. V projednávané věci byla účastníkem řízení o pozůstalosti po svém otci vedle žalobkyně a žalovaného také dcera žalobkyně a zároveň sestra žalovaného paní Martina H. Její účastenství v nynějším sporném řízení je nezbytné, a to buď na straně žalující (vedle žalobkyně), anebo na straně žalované (vedle žalovaného). A protože jde o řízení sporné, bylo na žalobkyni, aby také vůči paní Martině H. svou žalobu směřovala za situace, kdy tato nevystupuje v řízení jako další žalobkyně. Jen vůči žalovanému není jen sama žalobkyně oprávněna se žalobou podle ust. § 189 odst. 1 z. ř. s. svého práva domáhat. Již z tohoto důvodu není žaloba (ani po připuštění její změny odvolacím soudem) důvodná.
15. Nad to se odvolací soud ztotožňuje se soudem prvního stupně také v závěru, že nebyl naplněn důvod k domáhání se vrácení daru ve smyslu ust. § 630 obč. zák., tedy že se žalovaný coby obdarovaný nechoval k žalobkyni (jedné z dárců) tak, že tím hrubě porušoval dobré mravy. Soud prvního stupně hodnotil provedené důkazy v souladu s ust. § 132 o. s. ř., jeho skutkové závěry jsou logicky a přesvědčivě odůvodněny a na jejich základě byly soudem prvního stupně učiněny správné závěry právní. V podrobnostech odvolací soud odkazuje na odstavec č. 25 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, se kterým souhlasí.
16. Ve světle všeho uvedeného odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný postupem podle § 219 o. s. ř.
17. O nákladech odvolacího řízení odvolací soud rozhodl postupem podle § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1 o. s. ř., když v odvolacím řízení úspěšnému žalovanému náleží plná náhrada účelně vynaložených nákladů řízení. Ty sestávají z nákladů na právní zastoupení v rozsahu 2 úkonů právní služby, a to vyjádření k odvolání ze dne 27. dubna 2021 a účast při jednání dne 3. června 2021. Za každý úkon náleží částka 3 100 Kč (§ 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. b/ vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif; k vyšší tarifní hodnoty v řízení o určení vlastnického práva k nemovitosti v případě, že ze spisu neplyne cena nemovitosti, srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2688/15, I. ÚS 269/16 a I. ÚS 2448/18), tj. 6 200 Kč. S úkony je spojena paušální náhrada hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč/úkon (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tj. 600 Kč. Celkem tedy náleží žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení částka ve výši 6 800 Kč (6200+600). Lhůta k plnění je stanovena podle § 160 odst. 1 o. s. ř. v části věty před středníkem, místo plnění podle § 149 odst. 1 o. s. ř.; pro odvolací řízení vždy ve spojení s § 211 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je** v rozsahu výroku o věci samé dovolání **přípustné** k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně do dvou měsíců od jeho doručení, jestliže dovoláním napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost

dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Proti výroku o nákladech řízení dovolání **přípustné není.**

Praha 3. června 2021

JUDr. Tomáš Novosad v. r.
předseda senátu